

καὶ τὸν Παρθενῶνα, ἂν δὲν ἀναμνησθῆτε ὅτι εἰς τὴν μυστηριώδη αὐτῶν καλλιτεχνικὴν δύναμιν ὁ Φειδίας καὶ ὁ Ἰκτίνος ὑπέμνησαν οἷον λαὸν ἔχει νὰ τέρψῃ δημιουργοῦσα, οἷον αἴσθημα καὶ εἰς ἀξιώσεις νὰ ἱκανοποιήτῃ. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ τοιαῦτα μόνον καλλιτεχνήματα ἠδύναντο νὰ εὐχαριστήσωσι δῆμον ὅστις βλέπων ἑαυτὸν ὑψωθέντα κατὰ ὀργυιᾶς ὅλας ὑπερθεῖν τῶν κοινῶν ἐπιθρώπων ἐννοεῖ τὴν μὲν πολιούχον αὐτοῦ θεᾶν τελειοτάτην πᾶσι ἀνθρωπόμορφον καὶ οὐχὶ γιγαντείως ἑαυτὸν ὑπερβαίνουσαν, τὴν δὲ οἶκον αὐτῆς μεγαλοπρεπέστατον, οὐχὶ μόνον διότι ἡ προστασία τις ὑπερφυοῦς λαοῦ ὑπερφυῆς πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὸ τέμενος ἀλλὰ διότι καὶ αὐτὸς ἦτο τόσοσ μὲγας ὥστε ἐντὸς τοιοῦτου μέγεθος ναοῦ ἐννοεῖ νὰ προσφέρῃ τὴν λατρείαν αὐτοῦ ἀντιτάσσων εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ὀλυμπίου δωδεκαθέου τὴν ἰσόθεον ἰσχυρὴν καὶ γονιμότητα τῶν καλλιτεχνῶν αὐτοῦ.

Οὕτως ὑπὸ τινος εὐαρίθμους ἐπόψεις, τοῦτέστι κατὰ τὴν πληθώραν τῆς ζωῆς, τὴν ἔρευναν πολλῶν ὁμοῦ δυσλύτων θεμάτων, τὴν ἀμοιβαίαν ἐπίδρασιν τοῦ πρακτικοῦ καὶ πνευματικοῦ βίου, ὁ ἡμέτερος αἰὼν δύναται, μετὰ τινος συστολῆς πάντως καὶ εὐλαθείας, νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν μέγαν καὶ ἀπαρμιλλον ὄνον π. χ. αἰῶνα. Ἄν ὑπῆρχεν ἀνάγκη μαρτυριῶν τρανερῶν περὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου, ἠδυνόμην πρόσφατον λίαν μνημονεύσω ὑμῖν γεγονός: Εὐθύς ἅμα ἀνδρωθεῖσα ἡ Γαλλία ὑπὸ τὴν νέαν ἐν αὐτῇ κατάστασιν τῶν πραγμάτων μετὰ τὴν ἐκτάκτου ἐπεδόθη εἰς ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμίσεις, οἱ δὲ τελευταῖοι μῆνες καθ' οὓς οἱ τῶν σπουδαστῶν ὄμιλοι ἐτέλουν ἀποφοιτητήρια αὐτῶν, διήλθον ἐν διηνεκῇ πνευματικῇ πύρρει καὶ ἐν εὐγλώττοις λαλιαῖς ἐκφερομέναις ἀπὸ τῶν ἐπιμοτέρων στομάτων. Κατὰ περίεργον καὶ εὐχάριστον ἰδίως ἡμᾶς σύμπτωσιν, δύο ἐπιστήμονες ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῆς ὑπαλήθους ἀπολαυόντων, οἱ Κ. Κ. Βούρτς καὶ Πῶλ Βερτ ὁμιλοῦντες ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν διανομὴν τῶν βραβείων δύο διάφορα Λύκεια συνέστησαν μὲν τὴν ἐπιμέλειαν περὶ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ μαθηματικὰ, ἀλλὰ ἐφείλκυτον ἰδιαζόντως τὴν